

ΘΕΜΑ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ:

**"Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΕΥ2020"**

ΟΝΟΜΑ ΚΑΘΗΓΗΤΗ ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΠΑΠΑΔΑΚΗΣ

ΟΝΟΜΑ ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑΣ ΣΚΛΑΒΟΥ ΔΑΝΑΗ (ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΗΤΡΩΟΥ 1857)

ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ 13^ο

Πρόλογος

Η έρευνα του διεθνούς περιβάλλοντος απασχόλησης θεωρείται το ίδιο σπουδαία με εκείνη του εθνικού. Πόσο μάλλον όταν οι διεθνείς συμφωνίες και ευρωπαϊκή νομοθεσία διαμορφώνουν εθνικές νομοθεσίες και πολιτικές αποφάσεις. Στις σύγχρονες «παγκοσμιοποιημένες» κοινωνίες η εκπαίδευση αποτελεί όλο και περισσότερο αντικείμενο διεθνών συνεργασιών. Βέβαια, η μελέτη των διεθνών εκπαιδευτικών εξελίξεων, μπορεί να συμβάλλει στην ανάλυση εκπαιδευτικών ζητημάτων και των προεκτάσεών τους που εμπίπτουν σε εθνικό επίπεδο.

Η ανώτατη εκπαίδευση αναγνωρίζεται σαν τον κυρίαρχο φορέα υλοποίησης αναπτυξιακών πολιτικών σε όλα τα κράτη που είναι μέλη της ΕΕ. Η συμπλήρωση εκπαίδευσης και άλλων πολιτικών κλάδων, όπως αυτός της έρευνας, της απασχόλησης, συνιστούν κύριες προϋποθέσεις για την επίτευξη των σκοπών ανάπτυξης της Ευρώπης.

Τα πανεπιστήμια ως κλάδοι εκπαιδευτικής μελέτης βρίσκονται στο επίκεντρο των αποφάσεων των Ευρωπαϊκών Συμβουλίων. Με την Διακήρυξη της Μπολόνια ξεκίνησε μια διαδικασία με στόχο να ενώσει τον ευρωπαϊκό ακαδημαϊκό κλάδο και τα μετρήσιμα πορίσματα αυτού μέσα από εργαλεία μετάφρασης και προσόντων των αποφοίτων του.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

<i>Εισαγωγή</i>	4
<i>Κεφάλαιο 1^ο Η εξέλιξη της Ευρωπαϊκής Εκπαιδευτικής Πολιτικής</i>	6
1.1 Ιστορικοί περίοδοι	6
1.2 Στρατηγική της Λισσαβόνας (2000)	8
1.3 Διακήρυξη της Βουδαπέστης Βιέννης 2010	10
1.4 Διακήρυξη της Μπολόνια (1999)	11
1.5 Διακήρυξη της Κοπεγχάγης (2002)	12
<i>Κεφάλαιο 2^ο Εκπαίδευση και Κατάρτιση στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Ένωσης</i>	14
2.1 Εκπαίδευση και Κατάρτιση 2010	14
2.2 Εκπαίδευση και Κατάρτιση 2020	16
<i>Κεφάλαιο 3^ο Ποιοτική εκπαίδευση</i>	24
2.1 Εκπαίδευση	24
3.1.1 Εκπαίδευση στην Ελλάδα και Ευρωπαϊκή Διάσταση	29
3.2 Απασχόληση στην εκπαίδευση	32
<i>Συμπεράσματα-Προτάσεις</i>	36
<i>Βιβλιογραφία</i>	38

Εισαγωγή

Η Ευρωπαϊκή Εκπαιδευτική Πολιτική σχετίζεται με το όραμα μιας ενοποιημένης ανταγωνιστικής Ευρώπης που προχωρά μέσα από οικονομικούς κανόνες και ρυθμούς της παγκόσμιας αγοράς, ΕΕ. Η ευρωπαϊκή ολοκλήρωση πέρασε και περνάει μέσα από διεθνείς συμφωνίες και συνθήκες. Πραγματοποιείται μια σύντομη αναφορά στις πιο σπουδαίες για την ίδρυση της ΕΕ με τη σημερινή της μορφή:

α) **Συνθήκη του Μάαστριχτ (1992)**. Η «Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση» (ΣΕΕ), θεωρείται ιδρυτική της ΕΕ ως σύγχρονος θεσμός με κοινή πολιτική και συνδεδεμένη οικονομική ανάπτυξη. Η ΕΟΚ καλείται Ευρωπαϊκή Κοινότητα, εγκαινιάζεται η ΟΝΕ, ορίζεται η κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας καθώς και η συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις. Από τη συνθήκη του Μάαστριχτ (ΣΕΕ), απέκτησαν νομικά θεμέλια οι τομείς παιδείας και επαγγελματικής κατάρτισης.

β) **Συνθήκη του Άμστερνταμ (1997)**. Η «Συνθήκη αναφορικά με την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας» (ΣΙΕΚ) τροποποιεί ορισμένες διατάξεις της ΣΕΕ, και κάποιες πράξεις κατά βάση με τη δημιουργία μιας κοινοτικής πολιτικής για την απασχόληση, τη μεταρρύθμιση της Κοινής Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφάλειας.

γ) **Συνθήκη της Λισσαβόνας (2007)**. Με τη συνθήκη αυτή επικυρώνονται ορισμένες τροποποιήσεις σε προηγούμενες διατάξεις της ΕΕ. Θεσπίζονται οι εθνικές οικονομικές πολιτικές στον κλάδο της απασχόλησης, και η Ένωση καθορίζει μέτρα προκειμένου να υποστηρίξει και να διασφαλίζει τον συντονισμό των πολιτικών αυτών.

Πιο αναλυτικά, η παρούσα μελέτη πρόκειται να ασχοληθεί με την εξελικτική πορεία της ευρωπαϊκής εκπαιδευτικής πολιτικής και θα ολοκληρωθεί μέσα από τρία

κεφάλαια, όπου πιο αναλυτικά το πρώτο κεφάλαιο αφορά την εξέλιξη της πορείας της εκπαίδευσης αναφέροντας σημαντικές ιστορικές περιόδους και σημαντικές στρατηγικές και διακυρήξεις. Στη συνέχεια, το δεύτερο κεφάλαιο θα εστιάσει σε εκπαιδευτικά προγράμματα και το συντονισμό δράσεων, καθώς και τις συνθήκες της αποστάσεως εκπαίδευσης απασχόλησης. Το τρίτο και τελευταίο κεφάλαιο θα κάνει λόγο για την εκπαίδευση και κατάρτιση εντός πλαισίων Ε.Ε το 2010 και το 2020. Η εργασία θα κλείσει με τα συμπεράσματα.

Κεφάλαιο 1^ο Η εξέλιξη της Ευρωπαϊκής Εκπαιδευτικής Πολιτικής

1.1 Ιστορικοί περίοδοι

Μέσα από το δύσκολο εγχείρημα της παρουσίασης μιας πολιτικής η οποία σημειώνονται σε μια σύνθεση πολύπλοκων και συνεχώς ανανεωμένων αποφάσεων, οδηγιών, φάσεων και στρατηγικών σχεδιασμών, υιοθετήσαμε από την βιβλιογραφία ένα σκεπτικό περιοδολόγησης σύμφωνα με τις χρονολογίες, που τις σπουδαιότερες τομές στη φάση της Ευρωπαϊκής πληρότητας, και κατ' επέκταση στο πεδίο της εκπαιδευτικής πολιτικής (Σταμέλος & Βασιλόπουλος, 2004; Γκόβαρης & Ρουσσάκης, 2008). Οι φάσεις τροποποίησης μιας ΕΕΠ είναι: 1957 - 1976, 1976 - 1992, 1993 – 2000, 2000 - σήμερα). Παρακάτω περιγράφονται συνοπτικά τα επιτεύγματα κάθε χρονικού διαστήματος.

α) **Χρονικό διάστημα 1957 – 1976.** Η ΕΕ στηρίζεται πιο πολύ στην επαγγελματική κατάρτιση παρά στην εκπαίδευση, και κυρίως στην αρχή αυτής, επενδύοντας στη δυναμική της νεολαίας ως μοχλός κοινωνικής πληρότητας της Ευρωπαϊκής Ιδέας. Το 1975 θεσπίζεται σαν όργανο κοινοτικής πολιτικής για την επαγγελματική κατάρτιση, το Ευρωπαϊκό Κέντρο για την Ανάπτυξη της Επαγγελματικής Κατάρτισης (CEDEFOP).

β) **Χρονικό διάστημα 1976 – 1992.** Στην δεύτερη φάση καθορίζονται οι άξονες μιας κοινής εκπαιδευτικής πολιτικής, και παρουσιάζεται η έννοια της «Ευρωπαϊκής Διάστασης της Εκπαίδευσης» (Τσαούσης, 2000). Σκιαγραφήθηκαν και πραγματοποιήθηκαν τα Α' και Β' Κοινοτικά Προγράμματα Δράσης για την επαγγελματική εκπαίδευση όπως και άλλα προγράμματα (όπως Erasmus, COMMET, κλπ), στοχεύοντας τη διεθνή συνεργασία στην 3βάθμια εκπαίδευση, τόνωση διδασκαλίας ευρωπαϊκών γλωσσών σε πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση

γ) **Χρονικό διάστημα 1992 – 2000.** Η τρίτη περίοδος ξεκίνησε με τη Συνθήκη του Μάαστριχτ, προσδίδοντας στην εκπαίδευση επίσημο ρόλο άσκησης πολιτικής προς

την πληρότητα της ΕΕ. Η χρηματοδότηση από το Ευρωπαϊκό Κοινό Ταμείο τονώνει κυρίως προγράμματα κινητικότητας, μεταξύ των πανεπιστημίων, ή προγράμματα για τη σύνδεση εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και αγοράς εργασίας. Ιστορική στιγμή στη τροποποίηση του ευρωπαϊκού χώρου της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης είναι η **Διακήρυξη της Μπολόνια (1999)**, που προσπαθεί για ουσιαστική σύνδεση των πτυχίων σε ένα σύστημα «μετάφρασης» πτυχίων και βαθμών. Εφαρμόζεται η αρχή της επικουρικότητας, προωθώντας συνεργασίες μεταξύ των κρατών μελών στην υλοποίηση προγραμμάτων.

δ) **Χρονικό διάστημα 2000 – 2010.** Το συγκεκριμένο διάστημα σφραγίζεται από ακόμα μια ιστορική συμφωνία μεταξύ Ευρωπαϊκών χωρών, την **«Στρατηγική της Λισσαβόνας» (2000)**, που θεωρείται η σημαντικότερη απόφαση στην ιστορία της ΕΕ για την εκπαίδευση (Σιάκαρης, 2006). Στόχος του ήταν να γίνει η Ευρώπη *«η ανταγωνιστικότερη και δυνατότερη οικονομία της γνώσης για βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη με περισσότερες και καλύτερες θέσεις εργασίας και με μεγαλύτερη κοινωνική συνοχή».*

Η τροποποίηση ενός ανάλογου τύπου οικονομίας χρειάζεται προσαρμογή στις εξελίξεις της κοινωνίας της πληροφορίας, ανάγκη η οποία ως επί το πλείστον οφείλει να καλύψει η εκπαίδευση. Γιατί η εκπαίδευση εφοδιάζει με υψηλού επιπέδου ακαδημαϊκή και τεχνική κατάρτιση όσους εισέρχονται στο κλάδο εργασίας.

Στα πλαίσια της Στρατηγικής της Λισσαβόνας, αποφασίστηκε και υλοποιήθηκε το πρόγραμμα «Εκπαίδευση και Κατάρτιση 2010», το οποίο είχε τρεις βασικούς στόχους:

(α) την καλυτέρευση της ποιότητας των εκπαιδευτικών συστημάτων και κατάρτισης στην ΕΕ,

(β) τη καλυτέρευση της πρόσβασης στα εκπαιδευτικά συστήματα, και

(γ) τη μελέτη των εκπαιδευτικών συστημάτων και κατάρτισης στην ευρύτερη αγορά εργασίας και στην έρευνα.

Το χρονικό διάστημα μεταξύ (2010 - 2020) εκφράζεται από υλοποίηση των προηγούμενων βημάτων στην εκπαίδευση και την υλοποίηση του νέου Στρατηγικού πλαισίου «**Εκπαίδευση και Κατάρτιση 2020**». Το νέο στρατηγικό πλαίσιο εκφράζει το όραμα της Ευρώπης για την εκπαιδευτική πολιτική ως το 2020.

Στην ενότητα που ακολουθεί θα δοθεί βαρύτητα στις ουσιαστικότερες από τις αποφάσεις που διαμόρφωσαν και διαμορφώνουν την Ευρωπαϊκή Εκπαιδευτική Πολιτική.

1.2 Στρατηγική της Λισσαβόνας (2000)

Ο πολιτισμός ως ένα πραγματικό πεδίο δράσης της ευρωπαϊκής πολιτικής δεν είχε ενσωματωθεί στις Συνθήκες των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων. Η νομική βάση για τις πολιτιστικές δραστηριότητες στην Ευρωπαϊκή Ένωση (Sievers & Wingert 2012) δημιουργήθηκε με την έγκριση του άρθρου για τον Πολιτισμό (άρθρο 128) στην Συνθήκη του Μάαστριχτ. Το άρθρο αυτό ενσωματώθηκε στη Συνθήκη της Λισσαβόνας ως άρθρο 167. Με αυτό το άρθρο, η Ευρωπαϊκή Ένωση δεσμεύεται να συμβάλει «στην ανάπτυξη των πολιτισμών των κρατών μελών» (Atkins & Wallace, 2012).

Η στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης προβάλεται σήμερα μέσα από τις θεσμοθετημένες θέσεις της συνθήκης της Λισσαβόνας, οι οποίες αναφέρονται στη σταθεροποίηση του εκπαιδευτικού συστήματος, μέσα από τα αναλυτικά προγράμματα, στη δημιουργία γνώσεων και ικανοτήτων για τους μαθητές, που να ανταποκρίνονται στις ανάγκες της σημερινής κοινωνίας, στη δημιουργία ικανών πολιτών που ν' επιτύχουν αργότερα στην αγορά εργασίας, πολιτών που να είναι ενεργά μέλη στη παρούσα ανταγωνιστική και καινοτόμα κοινωνία. Οι σύγχρονες

επιχειρήσεις βασίζουν τη στρατηγική και την ανταγωνιστικότητα τους σε καινοτόμες δράσεις (Hingel, 2001).

Από τη Στρατηγική της Λισσαβόνας και μετά από δεκαετή αναπτυξιακά πλάνα της Ευρώπης εμπεριέχουν και σε πιο μικρή κλίμακα εκπαιδευτικά σχέδια για την κατάρτιση εις βάθος δεκαετίας, τονίζοντας την σπουδαιότητα της εκπαίδευσης για τον δρόμο προς την ανάπτυξη. Τα κράτη υιοθετούν κοινές πια πολιτικές στην εκπαίδευση και στη σύνδεσή της με την αγορά εργασίας, με την αρωγή των οργάνων της ΕΕ.

Στόχος της εν λόγω αναφοράς είναι να εμφανίσει τις σπουδαιότητα εξελίξεις στο χώρο της ευρωπαϊκής εκπαιδευτικής πολιτικής και τις εφαρμογές τους στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα. Δεν αποβλέπει στο να εξαντλήσει την ευρύτητα των μεταρρυθμίσεων στην εκπαίδευση, καθώς να τοποθετήσει στον παγκόσμιο χάρτη τις τάσεις και τις πολιτικές στην ελληνική εκπαίδευση.

Η επένδυση στο ανθρώπινο κεφάλαιο, ορίστηκε η προτεραιότητα της ΕΕ στη σύνοδο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου στη Λισσαβόνα (23 & 24 Μαρτίου 2000).

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο όρισε την εν λόγω ατζέντα στην προσπάθεια του να τονώνει τους 3 πόλους του τριγώνου της γνώσης: εκπαίδευση, έρευνα και καινοτομία. Τα πανεπιστήμια είναι οι άμεσοι αποδέκτες των διατάξεων της ατζέντας, αφού είναι και φορείς της εκπαίδευσης, της έρευνας και της καινοτομίας. Τα άτομα που εισέρχονται ή θα εισέρθουν στον εργασιακό κλάδο οφείλει να είναι εφοδιασμένα με υψηλού επιπέδου εκπαίδευση. Οι επιμέρους στόχοι της Στρατηγικής της Λισσαβόνας είναι οι εξής:

1. Η δημιουργία γνώσης σε ευρωπαϊκό στάδιο
2. Η δημιουργία μιας ευρωπαϊκής περιοχής έρευνας
3. Οικονομικές μεταρρυθμίσεις

4. Η δημιουργία αποτελεσματικών αγορών
5. Η εφαρμογή υγιών μακροοικονομικών πολιτικών
6. Η έμφαση στην εκπαίδευση
7. Η δημιουργία περισσότερων εργασιακών θέσεων
8. Ο εκσυγχρονισμός των συστημάτων κοινωνικής πολιτικής
9. Η τόνωση της κοινωνικής συνοχής

1.3 Διακήρυξη της Βουδαπέστης Βιέννης 2010

Η διακήρυξη της Βουδαπέστης -Βιέννης 2010 αποτελεί ένα βήμα στη διακυβέρνηση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Την επίσημη έναρξη Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης, σύμφωνα με τη Διακήρυξη της Μπολόνια του 1999, ανακοίνωσαν οι Υπουργοί των κρατών μελών σε Σύνοδο που έλαβε χώρα στις 11 και 12 Μαρτίου 2010 στη Βουδαπέστη και τη Βιέννη. Πέρα από τον επετειακό της χαρακτήρα, η Υπουργική Διάσκεψη βασίστηκε στην αξιολόγηση των προσπαθειών. Ούτως ώστε η ευρωπαϊκή ανώτατη εκπαίδευση να οριστεί διεθνώς ανταγωνιστική. Σύμφωνα με τη Διακήρυξη της Συνόδου, τα 47 κράτη που παίρνουν μέρος στη Διαδικασία, έχουν προοδεύσει σημαντικά αναφορικά με την επίτευξη των στόχων που έχουν οριστεί για την οικοδόμηση του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης (Κέντρο ευρωπαϊκής Διακυβέρνησης 2016)

1.4 Διακήρυξη της Μπολόνια (1999)

Με τη Διακήρυξη της Μπολόνια (1999) σηλατώθηκε μεγάλη μεταρρύθμιση στην εκπαίδευση. Προυπήρξε το 1998 η Διακήρυξη της Σορβόννης, που υπέγραψαν η Γαλλία, η Γερμανία, το Ηνωμένο Βασίλειο και η Ιταλία. Η Διακήρυξη σημειώνει την εκκίνηση μιας διαδικασίας - «Διαδικασία της Μπολόνια» - για την εναρμόνιση των πτυχίων της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Ο στόχος της, ήταν η επίτευξη της αμοιβαίας αναγνώρισης των πανεπιστημιακών πτυχίων.

Αρχικά την Διακήρυξη υπέγραψαν 29 χώρες μέλη και μέχρι το 2010 την είχαν προσυπογράψει 47 χώρες μέλη καθώς και άλλα σωματεία ή φορείς που συμμετείχαν στη τροποποίηση της συμφωνίας (Σαρρίδου, 2011).

Οι κύριοι άξονες όπου αρχικά συμφώνησαν τα κράτη μέλη ήταν:

- Εισαγωγή συστήματος αναγνωρίσιμων πτυχίων
- Θεσμοθέτηση ενιαίας δομής τριτοβάθμιας εκπαίδευσης με κύκλους σπουδών: Bachelor και Master
- Εισαγωγή ενός ευρωπαϊκού συστήματος μεταφοράς διδακτικών μονάδων (ECTS)
- Κατάργηση των εμποδίων της κινητικότητας φοιτητών και ερευνητικού προσωπικού
- Ευρωπαϊκή συνεργασία στη καλύτερευση της ποιότητας στην εκπαίδευση
- Ενδυνάμωση της ευρωπαϊκής διάστασης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση

"Η Διαδικασία προέβλεπε τακτικές συναντήσεις του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου με τους Υπουργούς Παιδείας όλων των κρατών μελών, με χαρακτήρα αξιολόγησης και προόδου των διατάξεων της Μπολόνια ανά διετία.

- 1. Πράγα (2001).** Στη συγκεκριμένη συνάντηση διευρύνθηκαν οι στόχοι της Μπολόνια προσθέτοντας: (α) την ενίσχυση της Δια Βίου Μάθησης, (β) την ενίσχυση της εκπαίδευσης ως μοχλό οικονομικής ανταγωνιστικότητας, και (γ) την προώθηση της συμμετοχής των φοιτητών στη διαδικασία διαμόρφωσης του Ευρωπαϊκού Χώρου
- 2. Βερολίνο (2003).** Οι αρμόδιοι υπουργοί για θέματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης ανακοίνωσαν ότι οι διδακτορικές σπουδές και οι συνέργιες μεταξύ του Ευρωπαϊκού Χώρου Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης (EXTE)
- 3. Μπέργκεν (2005).** Στη συγκεκριμένη συνάντηση έγινε αξιολογήθηκαν οι στόχοι που είχαν πραγματοποιηθεί.
- 4. Λονδίνο (2007).** Στη συνάντηση του Λονδίνου αξιολογήθηκε της σημαντικής προόδου των τελευταίων ετών.
- 5. Λουβαίν (2009).** Μια δεκαετία μετά την εκκίνηση της Διαδικασίας της Μπολόνια και έπειτα από αναθεώρηση των στόχων της, μπαίνουν τα θεμέλια για τη χάραξη της πολιτικής της νέας δεκαετίας (2010 - 2020).
- 6. Βιέννη (2010).** Στη συγκεκριμένη συνάντηση σηματοδοτείται η έναρξη του Ευρωπαϊκού Χώρου Τριτοβάθμιας" (Σαρρίδου, 2011).

1.5 Διακήρυξη της Κοπεγχάγης (2002)

Η Διακήρυξη της Κοπεγχάγης (2002) αφορά μια σύμπραξη θεματολογίας του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου με τις χώρες μέλη της ΕΕ, που επισφραγίζει όσα συμφωνήθηκαν στη Μπολόνια και τη Λισσαβόνα επιθυμώντας να βελτιώσουν τη ποιότητα της Επαγγελματικής Κατάρτισης .

Η διαδικασία της Κοπεγχάγης διευκρινίστηκε από τακτικές συναντήσεις μεταξύ φορέων εκπαίδευσης και ΕΕ.

1. Μάαστριχτ (2004). Στην αρχική συνάντηση ορίστηκε το θέμα της χρηματοδότησης της δράσης. Σηελλατώθηκε πρόταση αύξηση της δημόσιας και ιδιωτικής επένδυσης στους εκπαιδευτικούς κλάδους για την υποστήριξη και ανάπτυξη της ΕΕΚ

2. Ελσίνκι (2006). Στη μετέπειτα συνάντηση εγκρίθηκαν μεταφραστικά εργαλεία α) το ενιαίο πλαίσιο «Europass», β) το ευρωπαϊκό σύστημα πιστωτικών μονάδων και γ) το ευρωπαϊκό πλαίσιο αναφοράς στην ΕΕΚ (ENQA).

3. Μπορντό (2008). Έμφαση σηελλατώθηκε στην δημιουργία καλύτερης σύνδεσης μεταξύ ΕΕΚ και της αγοράς εργασίας και προτάθηκαν επιχειρησιακά προγράμματα εθνικής και ευρωπαϊκής εμβέλειας.

4. Μπριζ (2010). Σηελλατώθηκε εξατομικευμένη κατάρτιση σε μια κοινωνία που γηράσκει, και έχει προσαρμοστεί στην εξέλιξη του εργασιακού κλάδου.

Κεφάλαιο 2^ο Εκπαίδευση και Κατάρτιση στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Ένωσης

2.1 Εκπαίδευση και Κατάρτιση 2010

Οι Giannouridis&Bagley(2006) αναφέρουν ότι: *«Η εκπαίδευση είναι σύστημα και μάλιστα ανοικτό. Λέγοντας εκπαιδευτικό σύστημα εννοείτε ένα σύνολο στοιχείων (π.χ. δάσκαλοι, μαθητές, αναλυτικά προγράμματα κ.ά.), καθένα από τα οποία επιτελεί δικό του έργο, ενώ όλα μαζί συλλειτουργούν και αλληλοεπηρεάζονται για την επίτευξη των σκοπών της εκπαίδευσης».*

Σύμφωνα με τον ίδιο η δομή του εκπαιδευτικού συστήματος, ανά χώρα διαφέρει σε επίπεδο βαθμίδων σπουδών, λειτουργίας και εφαρμογών. Ένα άλλο σημαντικό δεδομένο είναι ότι όλοι οι εμπλεκόμενοι, οι λεγόμενες ομάδες πίεσης μπορούν να επηρεάσουν άλλοτε θετικά και άλλοτε αρνητικά τη λειτουργία και τη φιλοσοφία του εκπαιδευτικού συστήματος είτε μέσα από καθυστερήσεις, είτε μέσα από αντιδράσεις, είτε μέσα από θετικές δράσεις που προάγουν το ευρύτερο σύστημα (Banister et all, 2011).

Σε σχέση με τη λειτουργία και ανάπτυξη του ευρύτερου εκπαιδευτικού συστήματος οι ελληνικές κυβερνήσεις οφείλουν να αφουγκράζονται τη κοινωνία τους καθηγητές, τους δασκάλους, του γονείς και κυρίως τους μαθητές και να επιδιώκουν να θεσμοθετούν με βάση τις προτιμήσεις του λαού. Οφείλουν δε να τον ενημερώνουν να τον χαλιναγωγούν και να έχουν ως βασική τους μέριμνα την ικανοποίηση των επιθυμιών του, πάντα στο μέτρο του δυνατού και πάντα με βάση τις ανάγκες μιας χώρας (Νικολάου,2008).

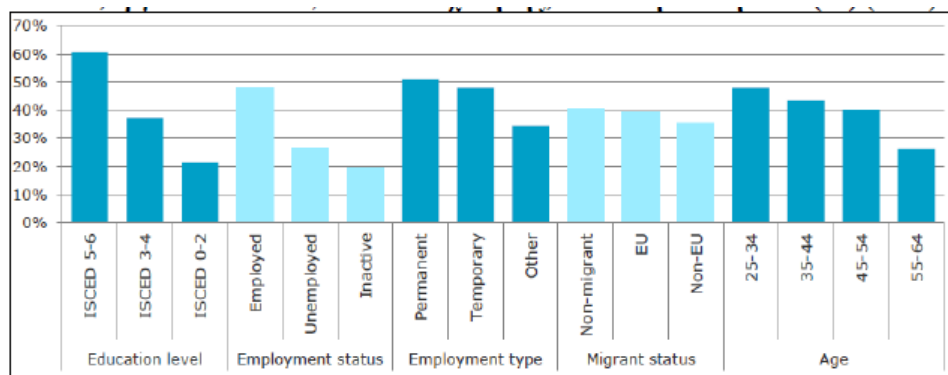
Το πρόβλημα μετά την εποχή του μνημονίου, ήταν και είναι ότι οι κυβερνήσεις δεν αφουγκράστηκαν το λαό και κυρίως του ειδικούς στη παιδεία και

έλαβαν υποχρεώσεις που στη πορεία αποδείχτηκε ότι δεν μπορούσαν να εφαρμόζονται στη παιδεία χωρίς να επιφέρουν θύελλα αντιδράσεων.

Η σύνδεση των οικονομικών προβλημάτων της χώρας με τη παιδεία δεν θα έπρεπε να γίνεται. Η περικοπές από την παιδεία θα δημιουργήσουν ένα κράτος το οποίο θα παρέχει ελλιπής μόρφωση στους πολίτες του, με αποτέλεσμα μέσα στα επόμενα χρόνια, να επηρεαστεί αρνητικά το βιοτικό επίπεδο της χώρας δημιουργώντας πολίτες περιορισμένων γνώσεων και ικανοτήτων.

Είναι σημαντικό σε μια χώρα πράγμα που δεν ισχύει στην Ελλάδα, τουλάχιστον τη περίοδο της κρίσης, η παιδεία να είναι αυτόνομη, να καθορίζει μόνη της τις στάσεις, τις αξίες, τις ανάγκες της και βάση αυτών να δίνει εναύσματα στο κράτος για τη λήψη σχετικών μέτρων, τα οποία θα προάγουν την εκπαίδευση των πολιτών από μικρή ηλικία αλλά και ευρύτερα για όλη τους τη ζωή μέσα από την ανάπτυξη προγραμμάτων δια βίου μάθησης. Το οικονομικό, κοινωνικό, πολιτικό και τεχνολογικό περιβάλλον πρέπει να βοηθά τη παιδεία και όχι να την επηρεάζει αρνητικά, πρέπει να υπάρχει μια αμφίδρομη σχέση η οποία να οδηγεί τη παιδεία εκ του ασφαλούς σε ένα επιτυχημένο μέλλον(Ρουσάκης και Γκόβαρης,2008).

Σύμφωνα με στοιχεία της Eurostat του έτους 2011 ακολουθεί διάγραμμα που εκφράζει τη συμμετοχή ενηλίκων στη Διά Βίου Μάθηση ανά εκπαιδευτικό επίπεδο, εργασιακό status, τύπο απασχόλησης, εθνικότητα & ηλικία (%)

Διάγραμμα 2.1 Συμμετοχή ενηλίκων στη Διά Βίου Μάθηση ανά εκπαιδευτικό επίπεδο, εργασιακό status, τύπο απασχόλησης, εθνικότητα & ηλικία (%)

Πηγή: Eurostat (AES, 2011) όπ. παρατ. στο European Commission, 2014a: 80.

Ένα σημαντικό στοιχείο που πρέπει να ληφθεί υπόψη είναι ότι η παιδεία σε υπερεθνικό επίπεδο δεν πρέπει να επηρεάζει το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα αλλά και γενικότερα δεν πρέπει να επιβάλλονται νόρμες του διεθνούς στερεώματος, σε εθνικά συστήματα διότι η κάθε χώρα είναι διαφορετική, με διαφορετικές ανάγκες, διαφορετικές στρατηγικές και ευρύτερες διαφορετικά ήθη και έθιμα, οπότε υπάρχει ο κίνδυνος τα μέτρα που θα παρθούν σε μια χώρα να την οδηγήσουν σε αδιέξοδο.

Σήμερα οι φορείς που παίζουν κρίσιμο ρόλο σε επίπεδο εκπαίδευσης και οι δράσεις τους μπορούν να καθορίσουν το εκπαιδευτικό σύστημα μιας χώρας είναι ο ΟΟΣΑ και η Ε.Ε. Οι συγκεκριμένοι μέσα από τους φορείς τους όπως είναι το Συμβούλιο της Ευρώπης, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, η Ευρωπαϊκή Κοινότητα μπορούν μέσα από τις λευκές και πράσινες βίβλους να ορίσουν τις εκπαιδευτικές πολιτικές των κρατών μελών. Δεδομένης αυτής της κατάστασης τα όργανα αυτά πρέπει να είναι πολύ προσεκτικά σε σχέση με τη πολιτική που αναπτύσσουν, σχεδιάζουν και τελικά εφαρμόζουν. Δεν πρέπει όλα τα κράτη μέλη να αντιμετωπίζονται με τον ίδιο τρόπο αλλά ανάλογα τη πολιτική τους, τη φιλοσοφία τους και ευρύτερα την οργανωτική τους δομή (Αϊβαλιώτης κ.α,2012).

2.2 Εκπαίδευση και Κατάρτιση 2020

Είναι γεγονός ότι ένα κράτος όπως είναι το ελληνικό δέχεται συνεχώς πιέσεις σε επίπεδο μάθησης, παιδείας αλλά και ευρύτερα, από τα ευρωπαϊκά και διεθνή όργανα πρέπει να μάθει να προσαρμόζεται στις διεθνείς νομοθεσίες και να προσπαθεί να τις προσαρμόζει στην ελληνική πραγματικότητα. Η Ελλάδα δεν ασκεί πολιτική χωρίς τον έλεγχο της Ευρώπης ειδικά κατά τη διάρκεια της κρίση. Η Ελλάδα κρατά

τον οργανωτικό ρόλο, όμως ο εποπτικός γίνεται σε συνεργασία με τα ευρωπαϊκά και διεθνή όργανα.

Σύμφωνα με τον Αϊβαλιώτη η Ευρωπαϊκή Ένωση θεωρεί ότι μέχρι το 2020 όλα τα κράτη μέλη θα εστιάσουν στην ανάπτυξη συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης ώστε να εξασφαλιστεί ανά χώρα η δημιουργία ενός μοναδικού συστήματος, προσαρμοσμένο στις ανάγκες της χώρας και κυρίως των πολιτών. Τα προγράμματα αυτά θα έχουν κοινούς στόχους, απλά θα προσαρμόζονται όπως προαναφέρθηκε ανάλογα στις ανάγκες των κρατών. Οι στόχοι αυτοί θα είναι οι ακόλουθοι: α) Η δια βίου μάθηση και η ελεύθερη μετακίνηση μεταξύ των κρατών σε επίπεδο σπουδών, β) Η βελτίωση της ποιότητας της εκπαιδευτικής διαδικασίας και η ευρύτερη κατάρτιση των εκπαιδευόμενων, γ) Η βελτίωση των συνθηκών στους χώρους εκπαίδευσης και μάθησης, δ) Η ενίσχυση της καινοτομίας σε όλα τα επίπεδα της γνώσης (Αϊβαλιώτης κ.α,2012).

Εδώ πλέον αποτελεί ζήτημα διάδοσης του πολιτισμού και της ιστορίας, διατήρησης της πολιτιστικής κληρονομιάς, των μη-εμπορικών πολιτιστικών ανταλλαγών, καθώς και των καλλιτεχνικών και λογοτεχνικών προσπαθειών. Σε άλλους τομείς επίσης, όπου αναφέρεται ότι «θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι πολιτιστικές πτυχές», ιδιαίτερα «προκειμένου να υπάρχει σεβασμός και προώθηση της ποικιλομορφίας των πολιτισμών της» (η λεγόμενη «ρήτρα της πολιτιστικής συμβατότητας», παράγραφος 4, του άρθρου 167, ΑΒΙ C 83). Έτσι, εδώ βρίσκεται η πηγή αυτής της διατύπωσης, που βρίσκει τον τρόπο εφαρμογής της σε όλους τους τομείς των πολιτικών όπου οι πολιτισμικές πτυχές πρέπει να λαμβάνονται υπόψη (Αϊβαλιώτης κ.α,2012).

Από το 1996 έχουν υπάρξει διάφορα κοινοτικά προγράμματα που υποστηρίζουν την πολιτιστική συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών, καθώς και μεταξύ των διαφόρων θεσμικών οργάνων και οργανισμών (για παράδειγμα, τα προγράμματα «Καλειδοσκόπιο», «Αριάνη», «Ραφαήλ», «Πολιτισμός 2000», «Πολιτισμός»). Οι βασικότεροι στόχοι από την άποψη αυτή ήταν η προώθηση των

πολιτιστικών ανταλλαγών, της κινητικότητας των δημιουργών, καθώς και η δημιουργία μακροχρόνιων δικτύων και η ανάπτυξη καινοτόμων μεθόδων έκφρασης και εργασίας

Οι επιχειρήσεις μπορούσαν να λάβουν μέρος στα έργα αυτά, αλλά μόνο εάν δεν επεδίωκαν να αποκομίσουν κέρδη (Atkins & Wallace, 2012).

Μεταξύ των ιδρυμάτων και των προσώπων στο επίκεντρο της ανάπτυξης και των ψηφισμάτων σχετικά με τα προγράμματα «Πολιτισμός» και MEDIA είναι τα εξής:

- το Συμβούλιο των Υπουργών Πολιτισμού της ΕΕ, το οποίο συνεδριάζει τον Μάιο και τον Νοέμβριο στις Βρυξέλλες
- η Επίτροπος της ΕΕ για την Εκπαίδευση, τον Πολιτισμό, την Πολυγλωσσία και τη Νεολαία (2010-14): Ανδρούλλα Βασιλείου (Κύπρος)
- η Επιτροπή Πολιτισμού και Παιδείας (2009-14) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου: Πρόεδρος Doris Pack (Γερμανία).

Η συνεργασία με τις εθνικές κυβερνητικές υπηρεσίες είναι οργανωμένη αναφορικά με τον λεγόμενο συντονισμό ανοικτής μεθόδου (ΑΜΣ), που σημαίνει ότι οι εθνικοί οργανισμοί επιλέγουν τα πρόσωπα που συμβάλλουν στην ΕΕ σε επίπεδο ομάδων εμπειρογνομόνων για το θέμα αυτό (Αϊβαλιώτης κ.α,2012).

Αυτή τη στιγμή υπάρχουν ΑΜΣ ομάδες εργασίας στους ακόλουθους τομείς:

- πολιτιστικής πολυμορφίας και διαπολιτισμικού διαλόγου / προσβάσιμος και ολοκληρωμένος πολιτισμός
- πολιτιστικοί και δημιουργικοί κλάδοι
- απόκτηση δεξιοτήτων και κινητικότητα των δημιουργών

- πολιτιστική κληρονομιά (συμπεριλαμβανομένης της κινητικότητας των συλλογών έργων τέχνης).

Οι συνεδρίες του Συμβουλίου προετοιμάζονται στις συνεδρίες των λεγόμενων ομάδων εργασίας του Συμβουλίου για τον πολιτισμό και τα μέσα ενημέρωσης, οι οποίες συνεδριάζουν περίπου κάθε δύο εβδομάδες στις Βρυξέλλες. Εδώ οι εκπρόσωποι των συμβουλίων συναντώνται υπό την ηγεσία της προεδρίας και με την παρουσία της Επιτροπής

Επιπλέον, υπάρχουν επίσης επιτροπές προγραμμάτων, μέσω των οποίων τα κράτη μέλη μπορούν να συμβάλουν στην υλοποίηση των επιμέρους προγραμμάτων. Επιπλέον, υπάρχουν επίσης συναντήσεις «τριμερούς διαλόγου», στις οποίες η Προεδρία του Συμβουλίου, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και η Επιτροπή συζητούν σχετικά με την κοινή έκδοση του κειμένου για την πρόταση της Επιτροπής.

Επιπλέον, υπάρχουν πλατφόρμες που λειτουργούν στις πολιτικές συστάσεις, με τη συμμετοχή των ευρωπαϊκών ενώσεων και δικτύων - για παράδειγμα, η πλατφόρμα για τη διαπολιτισμική Ευρώπη, η πλατφόρμα για την πρόσβαση στον πολιτισμό, η πλατφόρμα για τους πολιτιστικούς και δημιουργικούς κλάδους, καθώς και έγγραφα στις πλατφόρμες της κοινωνίας των πολιτών, οι οποίες προβαίνουν σε συστάσεις προς τους πολιτιστικούς και δημιουργικούς κλάδους.

Κάθε δύο χρόνια πραγματοποιείται το Ευρωπαϊκό Φόρουμ Πολιτισμού. Για την απόφαση σχετικά με το πρόγραμμα στο οποίο θα χρησιμοποιείται η διαδικασία της συναπόφασης, δεν είναι απαραίτητη η ομοφωνία του Συμβουλίου των Υπουργών. Ωστόσο, η συμφωνία για το Πολυετές Δημοσιονομικό Πλαίσιο για την περίοδο 2014-2020 αποτελεί προϋπόθεση (Αϊβαλιώτης κ.α,2012).

Το πρόγραμμα «Πολιτισμός», MEDIA και MEDIA Mundus, καθώς και με την προώθηση των Πολιτιστικών Πρωτευουσών (2007-2020) υποστηρίζει «μόνο ενέργειες και δραστηριότητες που παρουσιάζουν δυνητική ευρωπαϊκή προστιθέμενη

αξία και συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων της στρατηγικής Ευρώπη 2020 και στις εμβληματικές πρωτοβουλίες της» (άρθρο 3).

Η Επιτροπή αισθάνεται την υποχρέωση να αναλάβει ένα τέτοιο πρόγραμμα, διότι οι νέες προκλήσεις προκαλούν τριγμούς στον κλάδο: κατακερματισμένη αγορά, ψηφιοποίηση και παγκοσμιοποίηση, προβλήματα με τη χρηματοδότηση, καθώς και έλλειψη συγκρίσιμων στοιχείων. Τα εθνικά και γλωσσικά εμπόδια οδηγούν σε «περιορισμένη δυνατότητα επιλογής για τον καταναλωτή»

Αν και το ύφος των προθέσεων που περιγράφονται εδώ και οι στόχοι του προγράμματος έχουν σαφώς οικονομικό χαρακτήρα, στον ορισμό του κανονισμού διευκρινίζεται ότι η φράση «πολιτιστικοί και δημιουργικοί κλάδοι» σημαίνει όλους τους κλάδους των οποίου οι δραστηριότητες βασίζονται σε πολιτισμικές αξίες και/ή σε καλλιτεχνική και δημιουργική έκφραση, ασχέτως αν οι δραστηριότητες αυτές είναι προσανατολισμένες στην αγορά ή όχι». Στην επόμενη πρόταση, ωστόσο, αναφέρονται μόνο τα αγαθά και οι υπηρεσίες, επίσης σε σχέση με την πολιτιστική κληρονομιά, τα φεστιβάλ, τις παραστατικές και τις καλές τέχνες και την μουσική.

Μια «υπηρεσία», ωστόσο, εξ ορισμού είναι μία δραστηριότητα που «προσφέρεται με στόχο την ικανοποίηση των αναγκών ή επιθυμιών των καταναλωτών σε μια αγορά» (Οικονομικό Λεξικό Onpulsion) (Atkins & Wallace, 2012).

Ένας «επαγγελματίας, ένας οργανισμός, μια επιχείρηση ή ένα θεσμικό όργανο» στον πολιτιστικό ή δημιουργικό κλάδο, θεωρούνται όλοι ότι είναι εμπλεκόμενοι φορείς. Ένας επαγγελματίας είναι ένα άτομο που έχει ολοκληρώσει με επιτυχία μια εμπορική, επιχειρηματική ή άλλη πορεία επαγγελματικής μελέτης, και ως εκ τούτου, ένας τεχνικός ορισμός όπως αυτός δεν θα περιλαμβάνει όλους τους καλλιτέχνες. Τα διοικητικά καθήκοντα εξακολουθούν να εκτελούνται από το υφιστάμενο εκτελεστικό οργανισμό Εκπαίδευσης, Οπτικοακουστικών μέσων και Πολιτισμού ευρύ αντίκτυπο.

Τα ευρωπαϊκά πολιτιστικά βραβεία θα συνεχίσουν να χρηματοδοτούνται, μαζί με το Σήμα Ευρωπαϊκής Πολιτιστικής Κληρονομιάς και την πρωτοβουλία Πολιτιστικές Πρωτεύουσες της Ευρώπης.

Σε αντίθεση με το νέο πρόγραμμα στήριξης, στο πρόγραμμα «Πολιτισμός» μέχρι το 2013 δεν υπήρχε συζήτηση για την ανάπτυξη, την απασχόληση ή την ανταγωνιστικότητα (Αϊβαλιώτης κ.α,2012).

Οι τρεις πιο σημαντικοί στόχοι εδώ αναφέρονται ως «διασυνοριακή κινητικότητα», «διακρατική κυκλοφορία» και «διαπολιτισμικός διάλογος».

Οι τομείς δράσης ήταν «πολιτιστικά έργα», «πολιτιστικά ιδρύματα σε ευρωπαϊκό επίπεδο» και «δράσεις ανάλυσης και διάδοσης».

Το 2008 εξακολουθούσε να υφίσταται ο γενικός στόχος για την προώθηση δημιουργίας μιας «ευρωπαϊκής κοινωνίας των πολιτών», μέσω της επέκτασης των δραστηριοτήτων συνεργασίας. Η πτυχή περί Ευρωπαίου Πολίτη δεν υπάρχει πλέον στο νέο πρόγραμμα. Ταυτόχρονα, δεν υφίσταται και η ευελιξία όσον αφορά στις προσωπικές περιστάσεις των ατόμων που επηρεάζονται και τα οποία εξακολουθούν να διαδραματίζουν ρόλο στο σχέδιο του παλαιού προγράμματος. Και γι' αυτό στην επίσημη εφημερίδα (2008 / C 141/13) αναφέρεται:

«Το πρόγραμμα βασίζεται σε μια ευέλικτη, διατομεακή προσέγγιση και επικεντρώνεται στις ανάγκες που διατύπωσαν οι πολιτιστικοί φορείς κατά τη διάρκεια των δημόσιων διαβουλεύσεων που οδήγησαν στον σχεδιασμό του».

Στο νέο πρόγραμμα αυτό έχει αναδιατυπωθεί και αναφέρεται ότι θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι «πραγματικές ανάγκες των προσώπων που εκμεταλλεύονται τα έργα, συμπεριλαμβανομένων των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ) στον πολιτιστικό και τον δημιουργικό τομέα». Εδώ, επίσης, δεν υπάρχει καμία συζήτηση για τις κοινωνικές συνιστώσες που θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη αναφορικά με

την αναφορά στις προσωπικές περιστάσεις, αλλά μόνο οι «πραγματικές ανάγκες» των οποίων η σημασία δεν καθίσταται σαφής.

Η έκφραση «μικροεπιχείρηση» αναφέρεται ακριβώς μία φορά στην «Πρόταση κανονισμού» της Επιτροπής. Ο ορισμός των ΜΜΕ που υφίσταται από το 2003 και ο οποίος περιλαμβάνει τις πολύ μικρές επιχειρήσεις με λιγότερους από 10 εργαζόμενους, δεν αναφέρεται πουθενά. Αυτό οδηγεί σε παρανοήσεις

Ο αριθμός των προσκλήσεων υποβολής προτάσεων πρέπει να μειωθεί από 9 σε 4. Οι «Δράσεις που στερούνται κρίσιμης μάζας, μακροπρόθεσμης προοπτικής, ή οι οποίες έχουν υπερκαλυφθεί λόγω του σχεδιασμού τους, θα πρέπει να διακοπούν» (Ευρωπαϊκή Επιτροπή COM 2011 786: 5). Θα πρέπει να σημειωθεί εδώ ότι στο παλιό πρόγραμμα «Πολιτισμός», μόνο οι πολιτιστικοί παράγοντες που εργάζονταν σε τομείς του Πολιτισμού σε μη κερδοσκοπική βάση ορίστηκαν ως επιλέξιμοι για επιχορηγήσεις.

Οι επιχορηγήσεις λειτουργίας διακόπηκαν δεδομένου ότι δεν ήταν επαρκώς προσανατολισμένες στα αποτελέσματα και αναφορικά με την Επιτροπή, ήταν πάρα πολύ περίπλοκες για τους αιτούντες. Πρόκειται να αντικατασταθούν από τις επιδοτήσεις έργων, αν και αυτό θέτει δυσκολίες ιδιαίτερα για εκείνα τα ιδρύματα που δεν λειτουργούν πάντα στη βάση του έργου (για παράδειγμα, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Μουσικής).

Η τρέχουσα ετήσια πρόσκληση υποβολής προτάσεων θα εγκαταλειφθεί και αντ' αυτής, θα χρηματοδοτηθούν έργα από τις προσχωρούσες και τις υποψήφιες χώρες, τις χώρες της ευρωπαϊκής γειτονίας, καθώς και από τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο

Το καινούριο πρόγραμμα είναι σκόπιμο σύμφωνα, με την πρόταση της Επιτροπής, να αξιοποιήσει την αποκτηθείσα εμπειρία στο πλαίσιο των προγραμμάτων «Πολιτισμός», MEDIA και MEDIA Mundus, καθώς και με την

προώθηση των Πολιτιστικών Πρωτευουσών (2007-2019) και του Σήματος της Ευρωπαϊκής Πολιτιστικής Κληρονομιάς. Στην πρόταση της Επιτροπής έχει προγραμματιστεί μία αύξηση του προϋπολογισμού για «τους πολιτιστικούς και δημιουργικούς κλάδους» στο συνολικό ποσό των 1.801.000.000 ευρώ. Αυτό θα ισοδυναμεί με αύξηση κατά 37 τοις εκατό. Η πρόταση τοποθετείται στο πλαίσιο των στόχων της στρατηγικής Ευρώπη 2020, για την άνοδο της «έξυπνης, βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης». Το πρόγραμμα αποτελεί αναμφισβήτητα μια συμβολή στην «υψηλή απασχόληση, υψηλή παραγωγικότητα, και την υψηλή κοινωνική συνοχή». Είναι σκόπιμο να αναπτυχθούν κίνητρα για τις εταιρίες που βασίζονται στη γνώση και για την βελτίωση της πρόσβασης στη χρηματοδότηση.

Οι κλάδοι σε σχέση με τη δράση ήταν «πολιτιστικά έργα», «πολιτιστικά ιδρύματα σε ευρωπαϊκό επίπεδο» και «δράσεις ανάλυσης και διάδοσης».

Συνοψίζοντας σε σχέση με τα παραπάνω οι γενικοί στόχοι του νέου προγράμματος είναι η Πολιτιστική και γλωσσική πολυμορφία αλλά και η Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας. Στο τομέα του πολιτισμού, οι γενικοί στόχοι είναι η δημιουργία υποδομής: τεχνογνωσία, νέα επιχειρηματικά μοντέλα, προσαρμογή στην ψηφιοποίηση, επέκταση των κατηγοριών του κοινού, διεθνείς καριέρες αλλά και η διακρατική κυκλοφορία: λογοτεχνία, περιοδικές παραστάσεων, εκδηλώσεις, εκθέσεις, ομάδες κοινού. Όσον αφορά τα media, στόχο αποτελεί η ενίσχυση των ικανοτήτων: ψηφιακές τεχνολογίες, προσαρμογή στις εξελίξεις της αγοράς, διανομή και συμπαραγωγή, πρόσβαση στις αγορές. Στόχο αποτελεί και η διακρατική κυκλοφορία: εμπορία, διανομή, νέες ομάδες κοινού, νέα επιχειρηματικά μοντέλα.

Κεφάλαιο 3^ο Ποιοτική εκπαίδευση

2.1 Εκπαίδευση

Σύμφωνα με το έγγραφο της Unisef με τίτλο «Defining Quality in Education» οριοθετείτε η απαίτηση ότι τα παιδιά σήμερα έχουν ανάγκη από μια ποιοτική εκπαίδευση, η οποία αναφέρεται στα ακόλουθα χαρακτηριστικά :

1. Σε σπουδαστές που είναι υγιείς που είναι καλά προετοιμασμένοι και έχουν όρεξη και διάθεση για μάθηση.
2. Σ' ένα περιβάλλον το οποίο είναι υγιές, ασφαλές, γενναιόδωρο και ευαίσθητο και παρέχει τις κατάλληλες πηγές για σωστή και ασφαλή εκπαίδευση. Ένα περιβάλλον εναντίον στις φυλετικές διακρίσεις.
3. Στη χρήση κατάλληλων αναλυτικών προγραμμάτων, τα οποία να βοηθούν στην κατάρτιση των παιδιών, στην ανάπτυξη των ειδικών τους δεξιοτήτων και ευρύτερα στη μετάδοση γνώσεων για τη ζωή, τη διατροφή, τις ασθένειες κ.λ.π.
4. Στην ανάπτυξη διαδικασιών για τη καλύτερη εκπαίδευση των καθηγητών και δασκάλων, προκειμένου ν' αποκτήσουν γνώσεις διοίκησης και διαχείρισης της τάξης. Γνώσεις που θα τους απομακρίνουν από το παραδοσιακό μοντέλο εκπαίδευσης και μάθησης και θα τους οδηγήσουν σε βελτίωση των διδακτικών στρατηγικών που αναπτύσσουν στη τάξη.
5. Παροχή γνώσεων, δεξιοτήτων και στάσεων, που να εναρμονίζονται με τους εθνικούς εκπαιδευτικούς σκοπούς και την ενδεικνυόμενη πολιτική αγωγή

Η ερευνητική προσέγγιση του Koustouraki G το 2007, το οποίο κάνει αναφορές στις Ευρωπαϊκές διατάξεις αλλά και στο έγγραφο της Unisef αναφέρεται σ' ένα εκπαιδευτικό σύστημα το οποίο προσπαθεί ν' αποτελείται από σπουδαστές σωματικά υγιείς, ψυχικά ισορροπημένους, οι οποίοι βιώνουν ένα ευχάριστο

οικογενειακό περιβάλλον ενώ συνάμα δεν αντιμετωπίζουν πιέσεις από το κοινωνικό σύνολο, πιέσεις που επηρεάζουν το επίπεδο εκπαίδευσης τους (Koustourakis, 2007). Όλα τα παραπάνω αποτελούν τα ποιοτικά δεδομένα τα οποία έχουν οριστεί για τη παρούσα μορφή της εκπαίδευσης σ' όλες τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Από την άλλη και σύμφωνα με τη Commission το 2008, το χτίσιμο μια ποιοτικής εκπαίδευσης αναφέρεται στη δημιουργία υψηλών ικανοτήτων οι οποίες θα χαρακτηρίζουν τη παιδεία και ευρύτερα τη διαδικασία της εκπαίδευσης των μαθητών.

Μέσα από τις παραπάνω βασικές θέσεις σε σχέση με τη ποιότητα στην εκπαίδευση, κατανοούμε ότι τα ποιοτικά αποτελέσματα στη σημερινή μορφή του Ευρωπαϊκού συστήματος παιδείας, εκφράζονται μέσα από τα ακόλουθα ποιοτικά αποτελέσματα:

1. Η ποιότητα επηρεάζεται από το εκπαιδευτικό περιβάλλον. Ουσιαστικά το περιεχόμενο και οι διαδικασίες μάθησης διαφοροποιούνται ανάλογα με τις ανάγκες της εκάστοτε χώρας και ουσιαστικά προσαρμόζονται στην ευρύτερη λειτουργία της.
2. Το εκπαιδευτικό σύστημα θα πρέπει να οριοθετεί τη ποιοτική μάθηση, ενώ συγχρόνως θα πρέπει να συνδυάζει τις ανάγκες του με τα δεδομένα της ποιότητας.

Τα αναλυτικά προγράμματα ανά χώρα, είναι αυτά που προδιαγράφουν τον τρόπο ανάπτυξης και εφαρμογής της ποιότητας (Κουτσελίνη, 1997). Ένα αναλυτικό πρόγραμμα είναι απόρροια της στρατηγικής που ακολουθεί κάθε κυβέρνηση, με βάση τις ανάγκες του εκπαιδευτικού της συστήματος. Ουσιαστικά βάση αυτού προκαθορίζει τα μέσα ικανοποίησης μαθητών και δασκάλων. Κλείνοντας την ενότητα θα πρέπει να αναφέρουμε ότι τα επίπεδα ποιότητας στις σχολικές μονάδες μπορούν να προσδιοριστούν σε σχέση με :

1.Τη διαδικασία μάθησης και την αξιολόγηση: Επιβάλλεται η οργάνωση δυναμικών μαθησιακών περιβαλλόντων και η ικανοποίηση των διαφορετικών μαθησιακών αναγκών των μαθητών μέσω της διαφοροποίησης της διδασκαλίας και της ανταπόκρισής τους σε αυτά τα χαρακτηριστικά. Η ενσωμάτωση της τεχνολογίας στη διδακτική διαδικασία να έχει προσθετική αξία ανάλογα με τη χρήση. Ο βαθμός προσβασιμότητας των μαθητών σε αυτές προσδιορίζει ή όχι νέες ανισότητες και νέες μορφές κοινωνικού αποκλεισμού.

2. Τα μαθησιακά αποτελέσματα: Ο καθορισμός των επιπέδων επίτευξης των στόχων των μαθητών σε κάθε μάθημα αλλά και τη διαμόρφωση ορθών στάσεων-εμπειριών ζωής.

3.Την ασφάλεια και την τάξη στη σχολική μονάδα: Η ασφάλεια και τάξη στη σχολική μονάδα διασφαλίζεται με την εφαρμογή των σχολικών κανονισμών

4.Τη Διεύθυνση του σχολείου: Η διασφάλιση της εύρυθμης λειτουργίας του σχολείου επιτυγχάνεται με τη δημιουργική συνεργασία της Διεύθυνσης του σχολείου με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς.

5.Τα αποτελέσματα της σχολικής μονάδας: Η Συμμετοχή των μαθητών σε εκδηλώσεις, σε εξωτερικές και τελικές εξετάσεις, σε διαγωνισμούς, είναι ενδείξεις του βαθμού ελέγχου αλλά και ανταπόκρισης σε αυτές.

6. Το βαθμό εμπλοκής και τις απόψεις των γονέων: Η εποικοδομητική συμμετοχή των γονιών στη διαδικασία λήψης των αποφάσεων στη σχολική μονάδα

7.Την ικανοποίηση των μαθητών και των διδασκόντων: Η ανάπτυξη υγιούς μαθησιακού κλίματος στη σχολική μονάδα και η εγκαθίδρυση προσωπικού νοήματος στην απόκτηση των γνώσεων καθώς και η άριστη διαπροσωπική σχέση του διδάσκοντα με τον εκπαιδευόμενο είναι ευνοϊκοί παράγοντες θετικής συμπεριφοράς.

Οι ορισμοί για τα Αναλυτικά Προγράμματα αναφέρουν τα τελευταία ως εκπαιδευτικά αναπτυξιακά προγράμματα, τα οποία καθορίζουν τους γενικούς σκοπούς αλλά και τους στόχους των εκπαιδευτικών διαδικασιών. Αναφέρονται ως μέθοδοι αξιολόγησης της αποτελεσματικότητας των εκπαιδευτικών πράξεων (Panitsidou & Papastamatis, 2009).

Σύμφωνα με το Βρεττό και τον Καψάλη το 1999 τα Αναλυτικά Προγράμματα καθορίζουν τη ποιότητα στην εκπαίδευση αλλά και τα αποτελέσματα των πράξεων των μαθητών και των δασκάλων μέσα στη τάξη. Συγχρόνως τα αναλυτικά προγράμματα είναι αυτά που δομούν το σύστημα παιδείας μιας χώρας, προκαθορίζοντας το κύκλο σπουδών, τη διδακτική διαδικασία, το περιβάλλον της τάξης, την αντιμετώπιση παιδιών με ειδικές ανάγκες, αλλά και παιδιών μεταναστών

Με βάση τα παραπάνω κατανοούμε ότι το Αναλυτικό Πρόγραμμα είναι ένα εργαλείο το οποίο χρησιμοποιεί ο εκπαιδευτικός και το οποίο συμπληρώνεται, βελτιώνεται ή αναμορφώνεται. Η βελτίωση ή η μεταρρύθμιση του Α.Π. είναι απαραίτητη με την πάροδο του χρόνου.

Πολλές μελέτες μέσα στα χρόνια πράγμα που θα αναπτύξουμε διεξοδικότερα στις επόμενες ενότητες έδειξαν ότι η έννοια της ποιότητας αλλά και η εφαρμογή των αναλυτικών προγραμμάτων, αποτέλεσαν κατά ένα ποσοστό μια ουτοπική σκέψη, η οποία ιστορικά εφαρμόστηκε και εφαρμόζεται όμως στη πραγματικότητα ακόμα και σήμερα πλήττεται από κοινωνικές ανισότητες, από τα χαρακτηριστικά των μαθητών και της κοινωνίας ευρύτερα.

Συγκεκριμένα τη δεκαετία 1970-1980 ο Coleman αρχικά και αργότερα ο Jecks κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι η ποιότητα στην εκπαίδευση είναι περισσότερο συνάρτηση των κοινωνικών χαρακτηριστικών των μαθητών και όχι άλλων μεταβλητών της σχολικής πραγματικότητας (Panitsidou & Papastamatis, 2009).

Κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι το σχολείο δεν αίρει την κοινωνική ανισότητα. Αργότερα τη δεκαετία 1980-1990 σ' έρευνες των Edmond και Ruter (1979) διαπιστώθηκε ότι η ποιότητα στην εκπαίδευση είναι περισσότερο απόρροια της λειτουργίας της κοινωνίας και λιγότερα του εκάστοτε εκπαιδευτικού συστήματος. Αυτό αποδεικνύει ότι μέχρι και τη στιγμή που καθορίστηκαν από την Unesco και την Ευρωπαϊκή Ένωση οι αρχές που προαναφέραμε, τα αναλυτικά προγράμματα δεν μπορούσαν να εφαρμοστούν αποτελεσματικά μια και επηρεάζονταν σε πολύ μεγάλο βαθμό από τη λειτουργία του ευρύτερου κοινωνικού συνόλου(Panitsidou & Papastamatis, 2009).

Σήμερα οι αρχές που καθορίστηκαν μπορεί να έχουν τοποθετήσει σ' ένα καλύτερο πλαίσιο λειτουργίας το εκπαιδευτικό σύστημα στην Ευρωπαϊκή Ένωση, δεν παύουν όμως να συνεχίζουν να επηρεάζονται από το ευρύτερο κοινωνικό πλαίσιο, από τις κοινωνικές ανισότητες, από το επίπεδο της φτώχειας ενός μεγάλου ποσοστού οικογενειών κ.λ.π. Αυτό που παρατηρείται σήμερα ως φαινόμενο είναι ότι ο εκπαιδευτικός κόσμος, οι γονείς, αλλά και οι παραγωγοί πολιτικής, μοιάζουν να είναι χαμένοι, ανίκανοι ν' αναζητήσουν τρόπους να κατανοήσουν την ακριβή έννοια της εκπαιδευτικής ποιότητας, ώστε να μπορέσουν να την υπηρετήσουν με αποτελεσματικότητα και ευστοχία (Σαρρίδου, 2011).

Οι Coombs & Ahmed M. (1974) έχουν προτείνει την ακόλουθη γενική τυπολογία σε σχέση με τις εκπαιδευτικές δραστηριότητες:

Τυπική εκπαίδευση: το θεσμοθετημένο, εκπαιδευτικό σύστημα από την πρωτοβάθμια εκπαίδευση έως το πανεπιστήμιο.

Μη-τυπική εκπαίδευση: στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνεται κάθε οργανωμένη εκπαιδευτική δραστηριότητα εκτός του τυπικού εκπαιδευτικού συστήματος, είτε μεμονωμένη είτε ως μέρος μιας ευρύτερης δραστηριότητας, που στοχεύει σε συγκεκριμένο κοινό και έχει συγκεκριμένους εκπαιδευτικούς στόχους.

Άτυπη εκπαίδευση: η δια βίου διαδικασία, όπου το κάθε άτομο συγκεντρώνει και διαμορφώνει γνώσεις, ικανότητες, στάσεις και αξίες, από την καθημερινή εμπειρία του και την επίδραση του κοινωνικού περιβάλλοντος (επίδραση από την οικογένεια, τη γειτονιά, την εργασία, την ψυχαγωγία, τις κοινωνικές συναναστροφές, την αγορά εργασίας, τα μέσα μαζικής επικοινωνίας κ.ο.κ.)

Ο όρος δια βίου εκπαίδευση έχει επικρατήσει να αναφέρεται σε όλους τους τύπους της εκπαίδευσης (τυπική, μη-τυπική και άτυπη), ταυτόχρονα όμως παραπέμπει και σε «μια φιλοσοφική έννοια, σύμφωνα με την οποία η εκπαίδευση θεωρείται ως μια μακροχρόνια διαδικασία που αρχίζει κατά τη γέννηση και διαρκεί καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής» (Σαρρίδου, 2011).

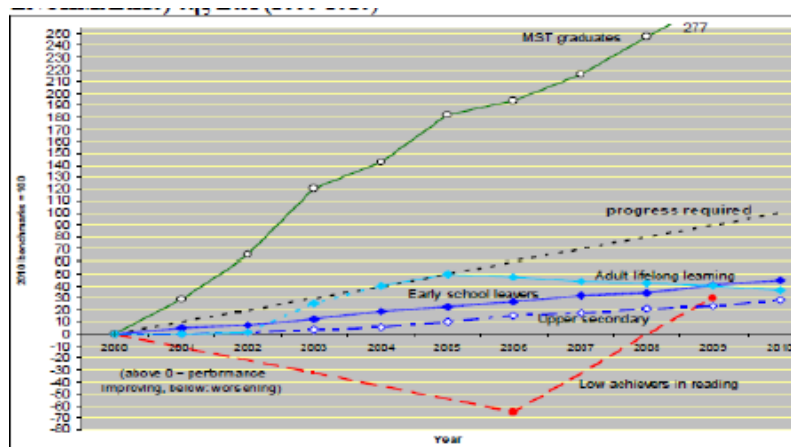
Στον ορισμό της UNESCO για τη δια βίου εκπαίδευση και μάθηση (1976) αναφέρεται ότι: «. . . δηλώνει ένα χωρίς όρια σχήμα, που αποβλέπει στην αναμόρφωση του υπάρχοντος εκπαιδευτικού συστήματος Η εκπαίδευση και η μάθηση δεν περιορίζονται στη σχολική φοίτηση, πρέπει να επεκτείνονται σε ολόκληρη τη ζωή του ανθρώπου, να περιλαμβάνουν όλες τις δεξιότητες και όλους τους κλάδους της γνώσης, να χρησιμοποιούν όλα τα δυνατά μέσα και να δίνουν την ευκαιρία σε όλους τους ανθρώπους για πλήρη ανάπτυξη της προσωπικότητάς τους. Οι εκπαιδευτικές και οι σχετικές με τη μάθηση διαδικασίες, στις οποίες τα παιδιά, οι νέοι άνθρωποι και οι ενήλικοι όλων των ηλικιών εμπλέκονται στη διάρκεια της ζωής τους σε οποιαδήποτε μορφή, πρέπει να θεωρηθούν ως σύνολο» (Kumar, 2005)

3.1.1 Εκπαίδευση στην Ελλάδα και Ευρωπαϊκή Διάσταση

Το ψήφισμα της 24.5.1988 τίθενται οι ακόλουθοι στόχοι για την προώθηση της ευρωπαϊκής διάστασης στην εκπαίδευση:

- ενίσχυση στους νέους της αίσθησης της ευρωπαϊκής ταυτότητας βασιζόμενοι στις αρχές της δημοκρατίας, της κοινωνικής δικαιοσύνης και του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων
- προετοιμασία των νέων για τη συμμετοχή τους στην οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη της Κοινότητας προς την Ε.Ε.
- συνειδητοποίηση εκ μέρους των νέων των πλεονεκτημάτων και προκλήσεων που συνεπάγεται η Ε.Ε (Σταμέλος & Βασιλόπουλος, 2004).

Στη συνέχεια ακολουθεί γράφημα αναφορικά με την πρόοδο των κρατών μελών σε σχέση με τις πέντε τιμές στόχους (BENCHMARKS) της ΣτΛ (2000-2010)

Πηγή: European Commission DG EAC όπ. παρατ. στο European Commission, 2011a: 11.

Η σωστή επιχειρηματική εκπαίδευση των φοιτητών από τα ανώτατα ιδρύματα θα τους οδηγήσει στην απόκτηση κατάλληλων δεξιοτήτων ώστε να αντεπεξέλθουν στις απαιτήσεις των επιχειρήσεων. Η τριτοβάθμια εκπαίδευση, πρέπει να παρέχει στους φοιτητές πρόσβαση στη γνώση ώστε να μπορούν να στηρίξουν οι φοιτητές τις τεχνολογικά προηγμένες επιχειρήσεις που θα ανταγωνιστούν τη διεθνή αγορά

Ακολούθως θα αναφερθούμε στα ιδρύματα που συμπεριλαμβάνονται στην ανώτατη εκπαίδευση καθώς επίσης και τους στόχους αυτών.

Η Ανώτατη εκπαίδευση όπως αναφέρει το Υπουργείο Παιδείας στην επίσημη ιστοσελίδα κατόπιν ψήφισης του Νόμου 1268/2 και συγκεκριμένα από το άρθρο 1 του συγκεκριμένου Νόμου (ΦΕΚ 87 Α΄) και αντίστοιχα στο άρθρο 1 του Νόμου 1404/1983 χωρίζεται:

A) στην **Ανώτατη Πανεπιστημιακή Εκπαίδευση (ΑΕΙ)**

B) Στην **Ανώτατη Τεχνολογική Εκπαίδευση (ΤΕΙ)** (Τσαούσης, 2000).

Αξίζει να σημειωθεί πως στα περισσότερα Πανεπιστήμια και Τ.Ε.Ι. της χώρας λειτουργούν Γραφεία Διασύνδεσης (Γ.Δ.), τα οποία αποτελούν γέφυρα επικοινωνίας ανάμεσα στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση και την αγορά εργασίας. Μέσα από τη στενή συνεργασία με παραγωγικούς φορείς βοηθούν τους αποφοίτους και τελειοφοίτους να μεταβούν ομαλά στον κόσμο της παραγωγής. Είναι αρκετά σημαντικό να αναφερθεί ότι η συμμετοχή των φοιτητών στη πρακτική άσκηση μέσω των Γραφείων Διασύνδεσης τους δίνει το αίσθημα ότι προσφέρουν σημαντικά στη παραγωγική διαδικασία των επιχειρήσεων, ενώ είναι και μία ηθική ικανοποίηση ότι οι γνώσεις τους εφαρμόζονται και στην πράξη.

Εξίσου σημαντικό είναι να αναφέρουμε ότι η βελτίωση της μάθησης, ολοκληρώνεται με τη σωστή εκπαίδευση του φοιτητή, και την ένταξή του στην αγορά εργασίας. Η θεωρία σε συνδυασμό με την πρακτική άσκηση των φοιτητών τους οδηγούν στην ανάπτυξη πρωτοβουλιών, δημιουργικής σκέψης και καινοτομίας. Ας μου επιτραπεί η έκφραση είναι «η οικοδόμηση πλούτου γνώσεων»

Το Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο (ΕΑΠ), το οποίο ιδρύθηκε το 1992 με το άρθρο 27 του Νόμου 2083/1992, βασίζεται στην εξ αποστάσεως διδασκαλία, και παρέχει στους φοιτητές πτυχίο ισότιμο με αυτό των Πανεπιστημίων. Σε αυτό γίνονται ομαδικές Συμβουλευτικές συναντήσεις κάθε χρόνο στην Αθήνα, στη Θεσσαλονίκη,

την Πάτρα, το Ηράκλειο, τα Ιωάννινα, την Κομοτηνή, την Ξάνθη, τον Πειραιά και τη Λάρισα, και απώτερος σκοπός του είναι η παροχή προπτυχιακής και μεταπτυχιακής εκπαίδευσης με την παραγωγή της επιστημονικής έρευνας, όπως επίσης και η μετάδοση της γνώσης από απόσταση (Τσαούσης, 2000).

"Οι Υποτροφίες χορηγούνται από το Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών και από άλλους δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς τόσο σε σπουδαστές φοιτητές που προέρχονται από την Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση, όσο και σε φοιτητές εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης για την πραγματοποίηση των σπουδών τους σε ιδρύματα της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης. Επίσης, χορηγούνται υποτροφίες σε πτυχιούχους Πανεπιστημίων και Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων για μεταπτυχιακές ή μεταδιδακτορικές σπουδές στην Ελλάδα ή το Εξωτερικό" (Τσαούσης, 2000).

3.2 Απασχόληση στην εκπαίδευση

Σύμφωνα με το Υπουργείο Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης προκύπτει ότι τη περίοδο 2009-2012, η απασχόληση στο σύνολο του δημοσίου τομέα συμπεριλαμβανομένων και της εκπαίδευσης ελλατώθηκε κατά 20,8%. Συγκεκριμένα, ο αριθμός των απασχολουμένων συμπεριλαμβανομένων εκπαιδευτικών από 971.540 άτομα που ήταν στις 31.12.2009 περιορίστηκε σε 898.694 στο τέλος του 2010 (μείωση κατά 7,5%), 809.738 στο τέλος του 2011 (-9,9%) και μόλις 769.085 άτομα στις 31.12.2012 (-5,0%), δηλαδή ελλατώθηκε συνολικά κατά 202.457 άτομα (Κούζης,2013).

Σε σχέση με την εξέλιξη του προσωπικού στην εκπαίδευση την περίοδο 2009-2012, προέκυπτε ότι υπερκαλύφθηκε η μνημονιακή υποχρέωση για συρρίκνωση του εκπαιδευτικού τομέα έως το 2016. Και τούτο χωρίς μάλιστα να συνυπολογιστούν τα υπάρχοντα άτομα σε διαθεσιμότητα, το μεγαλύτερο μέρος των οποίων είναι βέβαιο ότι θα καταλήξει εκτός δημοσίου τομέα (σε απολύσεις) με δεδομένη την συρρίκνωση

των οργανικών μονάδων και φορέων του δημοσίου

Στο εκπαιδευτικό τομέα, το σύνολο του τακτικού και λοιπού προσωπικού ελλατώθηκε κατά 20,1%. Η μείωση αυτή ήταν σημαντικά μεγαλύτερη και αναφερόταν στο σύνολο του προσωπικού το οποίο περιλαμβάνει το έκτακτο προσωπικό τους αιρετούς, τους υπαλλήλους stage, τους μετακλητούς υπαλλήλους και τις λοιπές εργασιακές σχέσεις (ΔΕΚΟ).

Το λοιπό προσωπικό αναλύεται σε εκείνο που προκαλεί επιβάρυνση στη συνολική μισθολογική δαπάνη και το οποίο ελλατώθηκε κατά 57,8% στην περίοδο 2010-12, και σε αυτό που δεν προκαλεί επιβάρυνση, λόγω απασχόλησης σε συγχρηματοδοτούμενα και χρηματοδοτούμενα προγράμματα το οποίο από 7.894 άτομα στο τέλος του 2010 αυξήθηκε σε 15.343 άτομα στο τέλος του 2012 (αύξηση κατά 94,4%). Αντίθετα η μείωση για το τακτικό προσωπικό του δημοσίου τομέα το οποίο περιλαμβάνει το μόνιμο προσωπικό και το προσωπικό με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, ήταν πιο περιορισμένη στην περίοδο 2009-12 φθάνοντας συνολικά στο 9,2% ή τα 63.917 λιγότερα άτομα (Νικολάου, 2008)

Με βάση τα μνημόνια, οι αποδοχές των εκπαιδευτικών εντάθηκαν στο «ενιαίο μισθολόγιο» ίδιο με όλες τις θεσμικές μονάδες και φορείς του δημοσίου. Η εφαρμογή του ενιαίου μισθολογίου – βαθμολογίου (ν.4024/2011) από 1/10/2011 είχε άμεσες αρνητικές επιπτώσεις στους μισθούς των εκπαιδευτικών Ειδικότερα :

- Οι κατώτερες βασικές αποδοχές (πριν από φορολογία και κρατήσεις) μειώθηκαν από 851 € στα 780 €.
- Καταργήθηκαν σχεδόν όλα τα γενικά και κλαδικά επιδόματα.
- Μειώθηκαν και καταργήθηκαν οικογενειακά επιδόματα
- Καταργήθηκε η ακώλυτη μισθολογική εξέλιξη.

- Η κατάταξη των υπηρετούντων υπαλλήλων έγινε σε χαμηλότερα επίπεδα από αυτά που έπρεπε να ενταχθούν και πάγωσαν οι μισθολογικές εξελίξεις.
- Υποβαθμίστηκαν μισθολογικά και βαθμολογικά οι κατηγορίες στοιχειώδους και μέσης εκπαίδευσης και οι νέοι υπάλληλοι.

Μόνο από η εφαρμογή του ενιαίου μισθολογίου και των παραπάνω ρυθμίσεων είχε ως αποτέλεσμα μειώσεις των μισθών στην εκπαίδευση. Σύμφωνα με την ετήσια έκθεση του ΙΝΕ-ΓΣΣΕ, υπολογίζεται ότι κατά την περίοδο 2010-2011 οι μειώσεις μισθών των εκπαιδευτικών ανήλθαν στα 3,5 δισ. € (ΥΠΕΠΘ, 2012).

Επιπλέον, η Ελλάδα είναι η μόνη χώρα της ΕΕ όπου παρατηρείται ονομαστική μείωση του κατώτατου μισθού, (ΥΠΕΠΘ, 2012).

Επισημαίνεται, ότι πριν από την ψήφιση του ενιαίου μισθολογίου - βαθμολογίου, το οποίο υποβάθμισε οικονομικά και επαγγελματικά τη συντριπτική πλειοψηφία των απασχολούμενων στο δημόσιο, είχε προηγηθεί μείωση μισθών και μια σειρά από περικοπές επιδομάτων. Συγκεκριμένα, το πρώτο πακέτο οικονομικών μέτρων που ανακοινώθηκε το Φεβρουάριο του 2010 περιλάμβανε πάγωμα μισθών, περικοπές επιδομάτων 10%, περικοπές υπερωριών και οδοιπορικών. Το δεύτερο πακέτο μέτρων ανακοινώθηκε ένα μόλις μήνα μετά, το Μάρτιο του 2010, και περιλάμβανε μείωση 30% στα δώρα εορτών μείωση 12% σε όλα τα επιδόματα των εκπαιδευτικών .

Με το νόμο 3845/2010 (Μέτρα για την εφαρμογή του μηχανισμού στήριξης της ελληνικής οικονομίας από τα κράτη – μέλη της Ζώνης του ευρώ και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο) θεσμοθετείται η ενιαία αρχή πληρωμής η οποία έχει την ευθύνη για την καταβολή των πάσης φύσεως αμοιβών που λαμβάνει το προσωπικό του δημόσιου. Πέραν των μειώσεων που προβλέπονταν στον νόμο 3833/2010 εφαρμόζονται νέες μειώσεις στα επιδόματα και σε αμοιβές κατά 8% και θεσμοθετείται νέα μείωση επιδομάτων εορτών Χριστουγέννων, Πάσχα και αδειάς (το

δώρο Χριστουγέννων καθορίζεται στα 500 €, του Πάσχα και Αδείας στα 250 €).

Το Δεκέμβριο του 2010 ψηφίστηκε το πολυνομοσχέδιο «Επείγοντα μέτρα εφαρμογής του προγράμματος στήριξης της ελληνικής οικονομίας» (3899/2010) που προέβλεπε ότι οι μειώσεις του 2010 εφαρμόζονται και το 2011 και ορίστηκαν οι ρυθμίσεις για τον περιορισμό των προσλήψεων στους κρατικούς φορείς.

Με το πιο πρόσφατο πολυνομοσχέδιο -μνημόνιο 3, καταργήθηκαν, από 1/1/2013, τα επιδόματα εορτών και αδείας. Με αυτό τον τρόπο μειώθηκαν επιπλέον τα εισοδήματα των δημοσίων υπαλλήλων κατά 1000 € τουλάχιστον.

Από 1/1/2013 και έως το τέλος του 2016 αναστάλη η χορήγηση των Κινήτρων Επίτευξης Στόχων ΚΕΣ και των Δημοσιονομικών Στόχων (ΚΕΔΣ) στους εκπαιδευτικούς. Επιπλέον, από 1/8/2012, επιβλήθηκαν αναδρομικές μειώσεις στους βασικούς μισθούς των πανεπιστημιακών και μειώθηκαν τα επιδόματα που λαμβάνουν

Συμπεράσματα-Προτάσεις

Το συμπέρασμα της μελέτης εστιάστηκε στο ότι σήμερα η ελληνική κοινωνία και ειδικά το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα έχουν έρθει σε σχετικό αδιέξοδο, με αποτέλεσμα να υπάρχουν ρήξεις, αλλά και ασυνεννοησία μεταξύ του κράτους και των πελατών, λόγω των συνεχών και μεταβαλλόμενων σε όλα τα επίπεδα ψηφισμένων νόμων.

Συμπερασματικά από την εργασία διαπιστώθηκε ότι είναι η αξιολόγηση είναι βασική για τη βελτίωση της λειτουργίας της εκπαίδευσης. Τα μέτρα τα οποία εφαρμόζονται έχουν ως στόχο τους τη μείωση του κόστους με σκοπό να υπάρξει σύντομα ένας πιο ευέλικτος δημόσιος τομέας, οπότε να υπάρξει και ένα ευέλικτο εκπαιδευτικό σύστημα στην Ελλάδα. Το επόμενο σημαντικό στοιχείο είναι η αξιολόγηση. Προτείνεται λοιπόν μέσα από τα μέτρα τα οποία εφαρμόζονται από τη μια να βρεθεί περιθώριο για να αναπτυχθεί ένα πιο ουσιαστικό και αξιοκρατικό σύστημα για το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα.

Σήμερα το λεγόμενο «Νέο Σχολείο», επιδιώκει από τη μια στην αλλαγή του συστήματος αξιολόγησης των καθηγητών, στη βελτίωση της λειτουργίας των οργανωτικών δομών των σχολείων, των εγκαταστάσεων και γενικότερα στην ανάπτυξη ενός πιο ευέλικτου και λιγότερο γραφειοκρατικού συστήματος.

Για την έξοδο από την κρίση και για την περαιτέρω ανάπτυξη, είναι περισσότερο από αναγκαία η σύμπλευση κοινωνικών και πολιτικών δυνάμεων σε μια εθνική πολιτική, η οποία θα δύναται να αντιμετωπίσει τις μεγάλες προκλήσεις της νέας εποχής της παγκοσμιοποίησης και θα έχει κύριο μέλημα το κράτος πρόνοιας, το οποίο όλα δείχνουν πως τείνει να καταργηθεί

Εξάλλου, ανάμεσα στην εκπαίδευση και στην οικονομία υπάρχει μια έντονη σχέση αλληλεξάρτησης και ήδη από τα χρόνια της βιομηχανικής

επανάστασης, αλληλοεπηρεάζονται Δίχως ένα αναπτυγμένο εκπαιδευτικό σύστημα, δεν υφίσταται αναπτυγμένη οικονομία και δίχως προηγμένη οικονομία δεν υπάρχει προηγμένη παιδεία .

Βιβλιογραφία

- Banister, P., Bunn, G., Burman, E., & Daniels, J. (2011). *Qualitative Methods In Psychology: A Research Guide: A Research Guide*. McGraw-Hill International.
- European Commission DG EAC όπ. παρατ. στο European Commission, 2011a: 11.
- Eurostat (AES, 2011) όπ. παρατ. στο European Commission, 2014a: 80.
- Hingel, A. (2001). *Education policies and European governance*. Brussels: European Commission
- Kumar, K. (2005). *From post-industrial to post-modern society: new theories of the contemporary world*. Oxford: Blackwell Publishers
- Panitsidou, E., & Papastamatis, A. (2009). European Lifelong Learning Educational Policy in the light of “Lisbon Agenda”: The Greek Case. *Review of European Studies*, Vol.1, 1, 2-8
- Psacharopoulos, G., & Patrinos, C. (2002). *Returns to investment in education: a further update*. Washington, DC: World Bank
- Αϊβαλιώτης, Μ κ.α. (2012) *Σύγχρονες εκπαιδευτικές πολιτικές. Η διεθνής εμπειρία (Ε.Ε., ΟΟΣΑ κ.λπ.)*, Ανάκτηση από: https://synekde.files.wordpress.com/2014/04/ekp_polit.pdf [12-5-2015]
- Κούζας, Γ., κ.α(2014) *Επιπτώσεις των περιοριστικών πολιτικών στις δημόσιες υπηρεσίες, δημόσια αγαθά και ανθρώπινο δυναμικό της δημόσιας διοίκησης*, Ανάκτηση από: <http://www.coocknow.com/kpolykentro/wp-content/uploads/2014/06/%CE%95%CF%80%CE%B9%CF%80%CF%84%C>

F%8E%CF%83%CE%B5%CE%B9%CF%82-%CF%84%CF%89%CE%BD-
%CF%80%CE%B5%CF%81%CE%B9%CE%BF%CF%81%CE%B9%CF%
83%CF%84%CE%B9%CE%BA%CF%8E%CE%BD-
%CF%80%CE%BF%CE%BB%CE%B9%CF%84%CE%B9%CE%BA%CF
%8E%CE%BD-%CF%83%CF%84%CE%B9%CF%82-
%CE%B4%CE%B7%CE%BC%CF%8C%CF%83%CE%B9%CE%B5%CF
%82-
%CF%85%CF%80%CE%B7%CF%81%CE%B5%CF%83%CE%AF%CE%
B5%CF%82-
%CE%B4%CE%B7%CE%BC%CF%8C%CF%83%CE%B9%CE%B1-
%CE%B1%CE%B3%CE%B1%CE%B8%CE%AC-
%CE%BA%CE%B1%CE%B9-
%CE%B1%CE%BD%CE%B8%CF%81%CF%8E%CF%80%CE%B9%CE%
BD%CE%BF-
%CE%B4%CF%85%CE%BD%CE%B1%CE%BC%CE%B9%CE%BA%CF
%8C-%CF%84%CE%B7%CF%82-
%CE%B4%CE%B7%CE%BC%CF%8C%CF%83%CE%B9%CE%B1%CF
%82-
%CE%B4%CE%B9%CE%BF%CE%AF%CE%BA%CE%B7%CF%83%CE
%B7%CF%82.pdf[16-12-2015]

- Κέντρο ευρωπαϊκής Διακυβέρνησης 2016, Ανάκτηση από:
http://www.kedia.gr/index.php?option=com_content&view=article&id=56:bologna&catid=34:2010-03-30-18-51-20&Itemid=18 [20.1.2016]
- Νικολάου, Σ.Μ.(2008) *Οι πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την εκπαίδευση και οι ενέργειες της Ελλάδος (2000-2008)*, Gutenberg, Αθήνα
- Ρουσσάκης, Ι., και Γκοβάρης, Χ.(2008) *Πολιτικές στην Εκπαίδευση*, Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων-Παιδαγωγικό Ινστιτούτο

- Σαρρίδου, Π. (2011). *Η Ευρωπαϊκή Εκπαιδευτική Πολιτική*. Θεσσαλονίκη: Τμήμα Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών Πανεπιστημίου Μακεδονίας
- Σαρρίδου, Π. (2011). *Η Ευρωπαϊκή Εκπαιδευτική Πολιτική*. Θεσσαλονίκη: Τμήμα Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών Πανεπιστημίου Μακεδονίας
- Σιάκαρης, Κ. (2006). *Από την ΕΟΚ, στην ΕΕ. Η αδύνατη εκπαιδευτική πολιτική*. Αθήνα: Gutenberg
- Σταμέλος, Γ., & Βασιλόπουλος, Α. (2004). *Ευρωπαϊκή Εκπαιδευτική Πολιτική*. Αθήνα: Μεταίχμιο
- Τσαούσης, Δ. (2000) (Επιμ.). *Ευρωπαϊκή Εκπαιδευτική πολιτική. Βασικά κείμενα για την Παιδεία, την Εκπαίδευση και την Κατάρτιση*. Αθήνα: ΚΕΚΜΟΚΟΠ 24
- Τσαούσης, Δ. (2000) (Επιμ.). *Ευρωπαϊκή Εκπαιδευτική πολιτική. Βασικά κείμενα για την Παιδεία, την Εκπαίδευση και την Κατάρτιση*. Αθήνα: ΚΕΚΜΟΚΟΠ 24
- ΥΠΕΠΘ.(2012) Το εκπαιδευτικό σύστημα στην Ελλάδα, Ανάκτηση από: <http://www.stat-athens.aueb.gr/~jpan/oosa-report/oosa-report-ch3.pdf>[17-12-2015]